

Avalaht>Kohtumenetlused>Tsiviilasjad>Menetlustähtajad

Menetlustähtajad

Bulgaaria

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?

A. Subjektiivsete materiaalõiguste kohtuliku kaitse taotlemise õiguse suhtes kohaldatakse seaduses sätestatud aegumistähtaegu ja absoluutseid (kalendrilisi) tähtaegu.

Aegumistähtaeg on aeg, mille möödudes kaotab subjektiivse õiguse omaja oma tegevusetuse korral õiguse taotleda selle õiguse õiguslikku kaitset.

Aegumistähtaaja möödumine ei lõpeta materiaalõigust ennast, vaid sellega seotud nõudeõiguse ja täitmisele pööramise õiguse, muutes asjaomase õiguse loomusõiguseks (materiaalõiguseks, mida kohtulikult ei kaitsta). Aegumist ei kohaldata automaatselt, vaid üksnes pärast võlgniku vastuväite esitamist pädevale kohtule või kohtutäiturile.

Aegumistähtaegade kestuse, peatumise ja katkemise normid on sätestatud võlaõigusseaduses (Закон за задълженията и договорите, 33Д). Kõikide nõuete suhtes, millele ei ole kehtestatud eraldi aegumistähtaegu, kohaldatakse üldist viieaastast aegumistähtaega (võlaõigusseaduse artikkel 110).

Kolmeaastane aegumistähtaeg on kehtestatud kolme liiki nõuetele (võlaõigusseaduse artikkel 111):

saamatajäänud töötasu nõuded, millele ei ole ette nähtud muud aegumistähtaega;

lepingu täitmata jätmisest tulenevad hüvitisnõuded;

üüri-, intressi- ja muud perioodiliste maksete nõuded (näiteks soojus- ja elektrienergia tarnijate nõuded), sõltumata summa võimalikust muutumisest aja jooksul. Pangalaenulepingute alusel tehtavad osamaksed laenu tagastamiseks aga ei kujuta oma olemuselt perioodilisi makseid ja nende kohta kehtib üldine aegumistähtaeg.

Kolmeaastane aegumistähtaeg on kehtestatud ka õigusele taotleda eksimuse, pettuse või ähvarduse mõjul sõlmitud lepingute ning teovõimetute isikute või nende esindajate poolt ilma asjakohaseid nõudeid täitmata sõlmitud lepingute seadusjärgset kehtetuks tunnistamist.

Üheaastane aegumistähtaeg on kehtestatud äärmise vajaduse tõttu või ilmselgelt ebasoodsatel tingimustel sõlmitud lepingu seadusjärgse kehtetuks tunnistamise taotlemise õigusele (võlaõigusseaduse artikkel 33).

Kuuekuune aegumistähtaeg on ette nähtud nõuetele, mis on seotud puudusega vallasasja müümisel või töövõtulepingu alusel tehtud töö puuduliku kvaliteediga, välja arvatud ehitustööde korral, mil nõue aegub üldise viieaastase tähtaaja jooksul (võlaõigusseaduse artikkel 265).

Kaheaastane aegumistähtaeg kehtib täitemenetluses. Kui võlausaldaja ei taotle algatatud täiteasjas täitetoimingute tegemist kahe aasta jooksul, lõpetatakse täitemenetlus seadusest tulenevalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 433 lõike 1 punkti 8 järgi, kusjuures uus aegumistähtaeg hakkab kulgema kõige viimase täitetoimingute tegemisest.

Aegumistähtaeg hakkab kulgema hetkel, mil tekib nõudeõigus ja seda saab kasutada. See aga oleneb asjaomase materiaalõiguse olemusest. See võib olla lepingulise kohustuse sissenõutavaks muutumise, õigusvastase teo toimepanemise, lepinguvälise kahju tekitaja kindlakstegemise, puudustega toote üleandmise jne hetk.

Aegumistähtaega ei saa poolte nõusolekul lühendada ega pikendada.

Aegumistähtaaja kulgemine aga saab peatuda ja katkeda.

Aegumistähtaeg peatub järgmistel võlaõigusseaduse artiklis 115 ammendavalt loetletud juhtudel:

laste ja vanemate vahel ajaks, mil viimased teostavad vanemlikke õigusi;

eestkostetavate või hooldatavate ja nende eestkostjate või hooldajate vahel eestkoste või hoolduse ajaks;

abikaasade vahel;

kui isiku vara valitseb seaduse kohaselt või kohtumääruse alusel haldur, siis tema nõuete puhul halduri vastu, kuni vara valitsemine kestab;

juriidiliste isikute hüvitisnõuete puhul nende juhtide vastu, kuni viimased on ametis;

alaealiste ja teovõimetute isikute nõuete puhul seadusjärgse esindaja või hooldaja puudumise ajaks ja kuueks kuuks pärast sellise isiku määramist või teovõimetuse lõppu;

hagimenetluse ajaks.

Neil juhtudel ei saa isik ajutiselt ja seadusest tulenevalt nõude esitamise õigust kasutada. Kuni peatumiseni kulgenud aegumistähtaeg jääb jõusse ja kulgeb edasi pärast peatumise tinginud asjaolu äralangemist.

Aegumistähtaeg katkeb järgmistel juhtudel:

kui võlgnik tunnistab nõuet

omapoolse nõude, vastuväite või lepitustaotluse esitamisega; ent kui nõuet või vastuväidet ei rahuldata, siis ei loeta aegumistähtaega katkenuks;

maksejõuetusmenetluses nõude esitamisel;

täitetoimingute tegemisel.

Neil juhtudel kaotab nõudeõiguse tekkimisest kuni aegumise katkemiseni kulgenud tähtaeg oma õigusliku tähenduse ja kulgema hakkab uus aegumistähtaeg. Kui aegumistähtaaja katkestab nõude või vastuväite esitamine, on seaduses ette nähtud teinegi oluline tagajärg: pärast katkemist algav uus aegumistähtaeg on alati viis aastat.

Absoluutsed tähtajad (õigustlõpetavad tähtajad) on tähtajad, mille möödumisel materiaalõigused ise lõpevad. Need tähtajad hakkavad kulgema alates subjektiivse õiguse, mitte nõudeõiguse tekkimisest.

Absoluutseid tähtaegu ei saa aegumistähtaegade moodi peatada ega katkestada.

Neid kohaldavad kohtud või kohtutäiturid omal algatusel, mis tähendab, et nende kaitseks ei pea võlgnik esitama vastuväidet. Absoluutse tähtaaja möödumine muudab esitatud nõude vastuvõetamatuks, kuid aegumistähtaaja möödumine muudab nõude alusetuks (tingimusel, et nõudele on esitatud vastuväide).

Sellised õigust lõpetavad tähtajad on: kolmekuune tähtaeg, mille jooksul pandipidaja või hüpoteegipidaja võib esitada vastuväite, kui kindlustushüvitist makstakse asja omanikule ja mitte talle; kahekuune tähtaeg, mille jooksul kaasomanik võib esitada hagi kaasomandis olnud asja ostuks, kui teine kaasomanik on müünud oma osa kolmandale isikule; üheaastane tähtaeg kinkelepingust taganemiseks jne.

B. Tähtajad, mille jooksul pooled ja kohus peavad hagimenetluses ja täitemenetluses tegema teatavad menetlustoimingud, on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustikus. Tähtajad menetlustoimingute tegemiseks maksejõuetusmenetluses on sätestatud äriseaduses (Търговския закон) ning pankade maksejõuetuse korral pankade maksejõuetuse seaduses (Закон за банковата несъстоятелност), samuti teistes eriseadustes. Poolte puhul tähendab tähtaja möödalaskmine asjakohase menetlustoimingu tegemise õiguse kaotust. Kohtu puhul ei takista määratud menetlustähtaja möödalaskmine menetlustoimingu hilisemat tegemist, sest ta on selleks alati kohustatud. Kohtule kehtestatud tähtajad on üksnes soovituslikud. Pooltele menetlustoimingute tegemiseks ettenähtud tähtajad on sätestatud seaduses või määrab need kohus.

Seaduses sätestatud tähtajad (seadusjärgsed tähtajad) on:

tähtaeg hagiavalduse puuduste kõrvaldamiseks (üks nädal poole teavitamisest tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 129 lõike 2 alusel, kuid kohus võib määrata pikema tähtaja);

kostja nõudele vastamise, tõendite täpsustamise, hagiavalduses esitatud tõendite õigsuse vaidlustamise, vastuhagi esitamise, kostja poolt kolmandate isikute (kaasosaliste) kaasamise ja nende vastu nõude esitamise ning kohtu määratud menetluskorrale vastuväite esitamise tähtaeg. See hakkab kulgema alates hetkest, mil kostja saab kätte hagiavalduse ärakirja, ja kestab üks kuu või kaks nädalat, olenevalt sellest, kas tegemist on üldmenetluse või kaubandusvaidlusteks ettenähtud spetsiaalse hagimenetlusega (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 131 ja 367);

hageja täiendava seisukoha esitamise tähtaeg kaubandusvaidlustes – kaks nädalat pärast kostja vastuse kättesaamist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 372);

kostja poolt täiendavale seisukohale vastamise tähtaeg kaubandusvaidlustes – kaks nädalat pärast täiendava seisukoha kättesaamist (kohtumenetluse seadustiku artikkel 373);

kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse esitamise tähtaeg – kaks nädalat pärast kohtuotsuse kättetoimetamist poolele (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 259);

apellatsioonkaebusele vastamise ja vastuapellatsioonkaebuse esitamise tähtaeg – kaks nädalat pärast apellatsioonkaebuse ärakirja kättesaamist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 263);

kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse esitamise tähtaeg – üks kuu pärast kohtuotsuse kättetoimetamist poolele (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 283);

kohtumääruse peale määruskaebuse esitamise tähtaeg – üks nädal pärast seda, kui see on poolele teatavaks tehtud. Kui määrus tehti kohtuistungil, kus pool osales, hakkab tähtaeg kulgema alates kohtuistungi kuupäevast (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 275);

jõustunud otsuse tühistamiseks teistmisavalduse esitamise tähtaeg – kolm kuud pärast teistmisaluse tekkimist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 305); tähtaeg, mille jooksul pool võib taotleda kohtuniku taandamist – esimene kohtuistung pärast taandamisaluse tekkimist või sellest teadasaamist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 23);

tähtaeg, mille jooksul pool võib esitada vastuväite erandliku kohtualluvuse puudumise tõttu – kuni teises kohtuastmes toimuva menetluse lõpuni (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 119);

tähtaeg, mille jooksul pool võib esitada vastuväite kinnisasja asukoha järgse kohaliku kohtualluvuse puudumise tõttu – kuni esimeses kohtuastmes toimuva kohtuliku uurimise lõpuni (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 119), kõikidel muudel kohalikkude kohtualluvust käsitlevate normide rikkumise juhtudel võib kostja vastuväite esitada ainult hagile vastamise tähtaja jooksul (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 119). Tarbijavaidlustes ning hagimenetlustes, mille kahjukannataja on esitanud kindlustusandja, garantiifondi (Гаранционен фонд) ja Bulgaaria riikliku liikluskindlustusbüroo (Национално бюро на българските автомобилни застрахователи) vastu, kontrollib kohus omal algatusel kohalikkude kohtualluvust enne esimese kohtuistungi lõppu;

tähtaeg, mille jooksul võib hageja hagiavalduse kostja nõusolekuta tagasi võtta – kuni esimese kohtuistungi lõpuni (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 232);

tähtaeg, mille jooksul pool võib esitada täiendava taotluse – hageja esimesel kohtuistungil ja kostja hagile vastamise tähtaja jooksul (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 212);

dokumendi õigsuse vaidlustamise tähtaeg – hiljemalt koos vastusega õiguskaitsemeetmele, millega koos see on esitatud, ja kui see on esitatud koos hagiavaldusega, peaks kostja selle vaidlustama oma kirjalikus vastuses (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 193);

maksekäsu kiirmenetluses vastuväite esitamise tähtaeg – kaks nädalat pärast maksekäsu kättetoimetamist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 414); maksekäsu väljastamisest keeldumise peale kaebuse esitamise tähtaeg – üks nädal pärast keeldumise teatavakstegemist avaldajale (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 413);

täitemääruse väljastamise korralduse peale kaebuse esitamise tähtaeg – kaks nädalat pärast korralduse kättetoimetamist sissenõudja puhul ja pärast vabatahtliku täitmise ettepaneku kättetoimetamist võlgniku puhul (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 407);

võlgniku vabatahtliku täitmise tähtaeg täitemenetluses – kaks nädalat pärast ettepaneku kättetoimetamist kohtutäituri poolt (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 428);

kohtutäituri toimingute peale kaebuse esitamise tähtaeg – üks nädal pärast toimingu tegemist, kui pool viibis selle juures või kui ta oli nõuetekohaselt kohale kutsutud, ja muudel juhtudel alates asjaomase teate kuupäevast (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 436);

maksejõuetusmenetluses nõude esitamise tähtaeg – vastavalt üks kuu ja kolm kuud pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kandmist äriregistrisse (äriseaduse artiklid 685 ja 688);

saneerimisavalduse esitamise tähtaeg – üks kuu pärast kaitstud nõuete nimekirja kinnitava kohtumääruse kandmist äriregistrisse (äriseaduse artikkel 696); kaitstud nõuete nimekirjale vastuväidete esitamise tähtaeg – seitse päeva pärast nimekirja avaldamist äriregistris (äriseaduse artikkel 690);

pankrotihalduri ettevalmistatud jaotusettepanekule vastuväidete esitamise tähtaeg – 14 päeva pärast ettepaneku kandmist äriregistrisse (äriseaduse artikkel 727).

Absoluutsed tähtajad teatud menetlustoimingute tegemiseks on sätestatud ka muudes eriseadustes, mida ei ole võimalik ammendavalt loetleda: äriseaduses seoses ettevõtja saneerimismenetlusega, pankade maksejõuetuse seaduses, kindlustusseadustikus (Кодекс за застраховането) jne.

Kohtu määratavad tähtajad on:

tõendite kogumise tähtaeg (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 157);

tõendite kogumise kulude katteks (tunnistajate kohtusse kutsumiseks, eksperditasude maksmiseks jne) tagatisraha deponeerimise tähtaeg (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 160);

poole tehtud menetlustoimingu puuduste kõrvaldamise tähtaeg (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 101);

hagiavalduse esitamise tähtaeg, mis on tavaliselt pikem kui üks nädal.

Tähtajad jagunevad kahte rühma ka olenevalt sellest, kas kohus saab neid pikendada või on see võimalus välistatud. Kõiki kohtu määratud tähtaegu saab pikendada. Pikendada ei saa apellatsioonitähtaega ega jõustunud kohtuotsuse tühistamiseks teistmisavalduse esitamise tähtaega (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 63 lõige 3).

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrulese (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

Riigipühad:

1. jaanuar – uusaasta;

3. märts – vabanemispäev (rahvuspüha);

1. mai – tööpüha;

6. mai – Püha Jüri päev ehk jüripäev, vaprise ja Bulgaaria armee aastapäev;

24. mai – Bulgaaria hariduse ja kultuuri ning slaavi kirjakeele päev;

6. september – Bulgaaria ühinemise päev;

22. september – iseseisvuspäev;

1. november – rahvalalgustajate päev: vaba päev kõikidele haridusasutustele, kuid tööpäev kõikidele muudele juriidilistele isikutele;

24. detsember – jõululaupäev, 25. ja 26. detsember – jõulupühad;

asjaomasel aastal pühaks määratud suur reede, vaikne laupäev ja ülestõusmispühade 1. ja 2. püha (pühapäev ja esmaspäev).

Ministrite nõukogu võib aasta jooksul kuulutada ühel korral riigipühaks, teatavate kutsealade tähtpäevadeks ja vahetuspühkepäevadeks ka muid päevi.

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetlemise tähtaegade suhtes?

Üldnormid poolte ja kohtu poolt menetlustoimingute tegemise tähtaegade kohta hagimenetluses ja täitemenetluses on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustikus. Mitme eriseadusega on samuti kehtestatud absoluutsed tähtajad menetlusõiguste kasutamiseks, nt äriseaduse artikliga 74 ning äriregistri ja mittetulundusühingute registri seaduse (Закон за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел) artiklitega 19 ja 25 jne. Üldine teave tsiviilkohtumenetluse seadustiku 7. peatükis „Tähtajad ja tähtaegade ennistamine“ sätestatud üldnormide kohta on esitatud 4., 5. ja 6. punktile antud vastustes.

Aegumistähtaegade üldnormid on sätestatud võlaõigusseaduse artiklis 110 ning sellele järgnevates artiklites. Vt 1. punkt.

Võlasuhetest tulenevate kohustuste täitmise tähtaegade üldnormid on sätestatud võlaõigusseaduse artiklites 69–72.

Menetlusõiguses sätestatud tingimuste korral (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 61, 229 ja 432) peatub kehtestatud menetlustähtaegade kulgemine alates menetluse peatamise tinginud sündmuse toimumisest. Menetlus peatatakse juhul, kui ilmneb menetluse jätkamist takistav asjaolu ning kuni selle asjaolu äralangemiseni ei tohi teha muid menetlustoiminguid peale hagi tagamise. Pärast takistuse (nt menetlusosalise surm, eestkoste määramine, muu menetluse toimumine jne) äralangemist, taastatakse menetlus ja kõik enne menetluse peatamist tehtud toimingud jäävad kehtima.

Eriseadustega on ette nähtud muud, üldisest aegumistähtajast lühemad tähtajad.

4 Kui toimingu või formaalsuse peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toimingu või formaalsuse sooritamise alguseks?

Teatava menetlustoimingu tegemise tähtaeg hakkab kulgema tavaliselt alates kuupäevast, mil poolt teavitatakse, et ta peaks selle toimingu tegema, või mil teda teavitatakse kohtu tehtud lahendist, mille peale võib esitada kaebuse.

Hagiavalduse puuduste kõrvaldamise tähtaeg hakkab kulgema alates kuupäevast, mil poolele edastatakse kohtu asjaomane korraldus.

Hagile kirjalikult vastamise tähtaeg hakkab kulgema alates hagiavalduse ärakirja ja sellega seotud tõendite ärakirja kättesaamisest. Teates, millega kohus ärakirjad kostjale saadab, tuleb täpsustada vastamise tähtaeg ja vastamata jätmise tagajärjed.

Kohtuotsuse edasikaebamise tähtaeg hakkab kulgema alates selle kättetoimetamisest poolele.

Lihtmenetluses (tsiviilkohtumenetluse seadustiku kolmanda osa 25. peatükk) tehtud kohtuotsuse edasikaebamise tähtaeg hakkab kulgema alates kuupäevast, mil kohus tegi otsuse teatavaks.

Määruskaebuse esitamise tähtaeg hakkab kulgema alates sellest, kui see on poolele teatavaks tehtud. Kui määrus tehakse teatavaks kohtuistungil, kus pool osaleb, hakkab tähtaeg kulgema alates kohtuistungi kuupäevast.

Kohtutäituri toimingute peale esitatakse kaebus ühe nädala jooksul pärast toimingu tegemist, kui menetlusosaline viibis selle juures või oli nõuetekohaselt kohale kutsutud ja kõikidel muudel juhtudel pärast sellest teatamise kuupäeva.

Maksejõuetusmenetluses hakkavad tähtajad kulgema alates pankrotihalduri asjakohase toimingu avalikustamisest (nt kaitstud nõuetega võlausaldajate nimekirja koostamisest) või kohtumääruse avalikustamisest äriregistris.

On ka tähtaegu, mis hakkavad kulgema alates hagimenetluse algatamisest, sest seaduses on sätestatud ainult nende lõpptähtpäev.

Näiteks:

hageja võib muuta oma hagi aluseid või nõudeid või hagi kostja nõusolekuta tagasi võtta enne esimese kohtuistungi lõppu;

iga pärja võib pärandvara jagamise menetluses esitada esimeseks kohtuistungiks kirjaliku taotluse, et jagatava vara hulka lisataks täiendavat vara jne.

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtutäituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Tähtaeg hakkab kulgema alates poole teavitamisest. Aeg, mil teade loetakse poolele nõuetekohaselt kättetoimetatuks, määratakse kindlaks erinevalt, olenevalt teavitamise viisist. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku VI peatükis „Kohtuteated ja kohtukutsed“ on sätestatud normid kohtuteadete ja kohtukutsete pooltele kättetoimetamise viisi ning teadete nõuetekohaselt kättetoimetatuks lugemise aja kohta.

Kui teade toimetatakse kätte isiklikult aadressaadle või tema esindajale või vastavalt muule samal aadressil elavale või töötavale isikule, peab kohtukutses olema märgitud kuupäev, millal isik teate kätte sai, olenemata sellest, kas kättetoimetajaks on kohtuteenistuja või postitöötaja. Sellest kuupäevast hakkab kulgema asjaomase menetlustoimingu tähtaeg.

Teateid võib kätte toimetada ka poole märgitud e-posti aadressile. Need loetakse kättetoimetatuks alates nende jõudmisest määratud infosüsteemi.

Teatud tingimustel (nt juhul, kui menetlusosaline on kohut teavitamata vahetanud oma asjas avaldatud aadressi) võib kohus määrata, et kättetoimetamine loetakse toimunuks teate lisamisega toimikusse ning sel juhul hakkab tähtaeg kulgema alates toimikusse lisamise kuupäevast. Tegemist on asenduskättetoimetamisega, mida kasutatakse juhul, kui määratud menetluskohustust ei ole täidetud.

Kui kostja alaliselt aadressilt ei leita kostjat ega muud isikut, kes kohtuteate vastu võtaks, peab kättetoimetaja kinnitama uksele või postkastile teate, et dokumendid on jäetud kohtu kantseleisse ja need võib kätte saada kahe nädala jooksul pärast teate kuupäeva. Kui kostja ei ilmu sellisel juhul neid kätte saama, loetakse teade ja asjaomased dokumendid kättetoimetatuks alates nende kättesaamise tähtaja möödumisest.

Sellisel juhul tingib asenduskättetoimetamise tõik, et füüsiline isik ei ole täitnud oma halduskohustust avaldada alaline ja kehtiv aadress, kust teda võib leida. Registrisse kantud ettevõtjatele ja juriidilistele isikutele toimetatakse teated kätte viimasel registris märgitud aadressil. Kui asjaomasel aadressil kontorit ega viiteid ettevõtjale ei leita, s.t on põhjust arvata, et isik on oma aadressilt lahkunud, lisatakse kõik dokumendid asja toimikusse ja loetakse nõuetekohaselt kättetoimetatuks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 50 lõige 2).

Kui ettevõtja asub registrisse kantud aadressil, kuid dokumentide kättetoimetaja ei pääse ettevõtja kontoris või ei leia isikut, kes on nõus teate vastu võtma, jätab ta teatise ning dokumendid loetakse kättetoimetatuks, kui neile kahe nädala jooksul teatise jätmisest järele ei tulda (asenduskättetoimetamine).

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Tähtaega arvutatakse aastates, nädalates ja päevades. Päevades arvestatavat tähtaega arvutatakse alates asjaomase ajavahemiku alguspäevale järgnevast päevast ja see lõpeb tähtaja viimasel päeval. Näiteks kui poolele antakse korraldus kõrvaldada hagi puudused seitsme päeva jooksul ja sellekohane teade toimetatakse kätte 1. juunil, on see tähtaja kulgema hakkamise kuupäev, kuid päevi tuleb hakata lugema järgmisel päeval, st 2. juunil, ja tähtaeg lõpeb 8. juunil.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

Tähtaegu arvutatakse kalendripäevades. Kui aga tähtaeg lõpeb puhkepäeval (nädalavahetusel või riigipühäl), loetakse, et see lõpeb puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Nädalates arvestatav tähtaeg lõpeb viimase nädala vastaval päeval. Näiteks kui poolele antakse korraldus kõrvaldada hagiavalduse puudused ühe nädala jooksul ja sellekohane teade toimetatakse kätte reedel, lõpeb tähtaeg järgmise nädala reedel.

Kuudes arvestatav tähtaeg lõpeb viimase kuu vastaval kuupäeval ja kui viimases kuus ei ole sellist kuupäeva, lõpeb ajavahemik kuu viimasel päeval.

Aastates arvestatav tähtaeg lõpeb viimase aasta vastaval kuupäeval ja kui viimasel aastal ei ole sellist kuupäeva, lõpeb tähtaeg vastava kuu viimasel päeval.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Vt vastus 8. küsimusele.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühäl, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Kui tähtaja viimane päev ei ole tööpäev, siis lõpeb tähtaeg alati puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval.

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

Kohus ei või pikendada üksnes kohtuotsuste ja -määruste edasikaebamise, jõustunud kohtuotsuse tühistamiseks teistmisavalduse esitamise ning maksekäsu kiirmenetluses vastuväite esitamise tähtaega.

Kõiki muid seaduses sätestatud ja kohtu määratud tähtaegu võib kohus asjaomase poole taotlusel pikendada, kui taotlus esitatakse enne tähtaja möödumist ja selleks on mõjuvad põhjused (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 63). Uus tähtaeg ei või olla algsest tähtajast lühem. Pikendatud tähtaeg hakkab kulgema algse tähtaja möödumisel. Määrust, millega tähtaega pikendatakse (ja määrust, millega sellest keeldutakse), poolele ei edastata, mistõttu peaks too end kohtu tegevusega aktiivselt kursis hoidma.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

Tsiviilkohtumenetluse seadustikus on sätestatud kõikides tsiviil- ja kaubandusasjades tehtud kohtuotsuste ja -määruste edasikaebamise üldnormid, milles on ette nähtud:

kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse esitamise kahenädalane tähtaeg, mis hakkab kulgema alates kohtuotsuse poolele kättetoimetamisest;

kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse esitamise ühekuune tähtaeg, mis hakkab kulgema alates kohtuotsuse poolele kättetoimetamisest;

kohtumääruse peale määruskaebuse esitamise ühenädalane tähtaeg, mis hakkab kulgema alates määruse poolele teatavakstegemisest, ja kui kohus teeb selle teatavaks kohtuistungil, kus pool osaleb, siis alates kohtuistungi kuupäevast.

Neist üldnormidest tehtavad erandid on seadustes ammendavalt sätestatud ja tulenevad asjakohaste menetluste eripärast. Selliseid erandeid kohaldatakse järgmise suhtes:

maksejõuetusmenetluse algatamise otsused, mida saab edasi kaevata seitsme päeva jooksul pärast nende äriregistrisse kandmist;

maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse rahuldamata jätmise otsused, mida saab edasi kaevata seitsme päeva jooksul pärast teate kuupäeva

tsiviilkohtumenetluse seadustikus ettenähtud korras;

pärandvara jagamise menetluses tehtud otsuse, mille kohus teeb kontode kaaspärijate nõuete kohta, jagamatu kinnisasja avalikult müüki panemise otsuse, jagamatu kinnisasja ühele kaaspärijale määramise otsuse ja pärandvara jagamise lõpliku protokolli avalikustamise otsuse võib ühe kaebusega edasi kaevata hiliseima otsuse edasikaebamise tähtaja jooksul;

tagaseljaotsust ei saa edasi kaevata, kuid ühe kuu jooksul pärast selle kättetoimetamist võib pool, kelle suhtes see on tehtud, esitada apellatsioonikohtule kaja, kui ta ei saanud kohtumenetluses osaleda;

otsust abielu lahutamise kohta vastastikusel kokkuleppel ei saa edasi kaevata;

muud eriolukorrad, millega seoses on sätestatud kohtuotsuse edasikaebamiseks eritähajad: näiteks erakonna registreerimise saab edasi kaevata seitsme päeva jooksul.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Kohtu määratud või seaduses sätestatud tähtaegade lühendamist ei ole ette nähtud. Neid saab poolte taotlusel vaid pikendada. Kohus ei või pikendada üksnes kohtuotsuste ja -määruste edasikaebamise, jõustunud kohtuotsuse tühistamiseks teistmisavalduse esitamise ning maksekäsu kiirmenetluses vastuväite esitamise tähtaega.

Miski ei takista aga kohtul muuta omal algatusel või ühe poole taotlusel kohtuistungi kuupäeva, määrates selle varasemale või hilisemale kuupäevale, kui seda nõuavad olulised asjaolud. Sel juhul peab kohus siiski teatama pooltele uue kuupäeva ja sellekohane teade tuleb kätte toimetada hiljemalt üks nädal enne kohtuistungi kuupäeva.

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud menetlusnorme, sealhulgas tähtaja pikendamist käsitlevaid norme, kohaldatakse kõikide menetlusosaliste suhtes olenemata nende elukohast.

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Üldpõhimõtte kohaselt jätab kohus pärast tähtaja möödumist tehtud menetlustoimingud tähelepanuta. Lisaks sellele normile on tsiviilkohtumenetluse seadustikus sõnaselgelt sätestatud, et kui hagiavalduses esinevaid puudusi õigel ajal ei kõrvaldata, siis see tagastatakse; kui apellatsioonkaebus, teistmisavaldus või vastuväide täitekorraldusele esitatakse pärast tähtaja möödumist, tagastatakse need hilinemise tõttu; kui pool ei esita talle kättesaadavaid tõendeid õigel ajal, ei võeta neid enam selles asjas vastu, välja arvatud juhul, kui tähtaja möödalaskmise põhjustasid erandlikud ettenägematud asjaolud. Menetlustähtaegade möödalaskmine välistab nende õiguste kasutamise, milleks vastavad tähtajad on ette nähtud.

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jättnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Pool, kes ei ole kinni pidanud seaduses sätestatud või kohtu määratud tähtajast, võib taotleda selle ennistamist, kui ta tõendab, et ta ei pidanud tähtajast kinni erandlike ettenägematute asjaolude tõttu, mis ei allunud tema kontrollile. Ennistamine ei ole lubatud, kui tähtaega oli võimalik menetlustoimingu tegemiseks pikendada.

Tähtaja ennistamise taotlus tuleb esitada ühe nädala jooksul pärast teate saamist tähtaja möödalaskmise kohta ning selles tuleb märkida kõik selleks alust andvad asjaolud ja selle põhjendatust toetavad tõendid. Taotlus tuleb esitada kohtusse, kus asjakohane menetlustoiming oleks tulnud teha. Koos tähtaja ennistamise taotlusega esitatakse ka dokumendid, mille esitamiseks tähtaja ennistamist taotletakse, ja kui tegemist on kulude tasumise tähtajaga, määrab kohus uue maksetähtaja.

Taotluse läbivaatamine peab toimuma avalikul kohtuistungil. Kui taotlus rahuldatakse, ennistatakse kaotatud õigused.

Viimati uuendatud: 02/03/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.